אמרת לא. אמור מעתה שלזה לא נקישה אם אמרת בזכר שכן [איסור] אחד דאורין בעזרה קאמר בנקיבה שיש שני איסורין אורין בעזרה ואיסור גבלה לכך מביאה חטאת העוף ואינו נאכל אלמא אית ליה [ה] דין שחיטה לעוף מן התורה ואורין שנשחטו בעזרה לאורייתא:

מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא דילמא תרין איסורין דרבנן. אבל דאורייתא לא איירין תרי איסורי דאין שחיטה לעוף מן התורה ואורין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא וע"ע אם היקישא דרשה גמורה היכי קאמר לא אם אמרת בזכר שכן איסור אחד תאמר בנקבה שכן שני איסורין דרבנן הא אין משגיחים בהיקש ויש לומר דודאי ההיקש דרשה גמורה לענין שיש תקנה לספק יולדת במה שמביאה חטאת העוף אבל מה שאמר התנא שאינו נאכל חומרא דרבנן הוא ומן התורה הוא נאכל דאין שחיטה לעוף ואורין בעזרה אין דאורייתא ורבנן החמירו למ"ד דאית[1] ליה בעלמא אורין שנשחטו בעזרה דאורייתא וקיימא לן בכל דוכתי דחטאת העוף בא על הספק ע"כ דרשה גמורה הוא שהרי מליקת העוף הוי כשחיטת אורין א) והכי מוכח כל הסוגיא כך לשון רש"י (בכריתות דף ז):

לימא כתנאי וכו' עד שיביא שתי שעורות. דהיינו מיוס י"ג שנה ויוס אחד ואילך רבי יוסי בר' יהודה אומר עד שיגיע לעונת נדרים היינו שנת י"ג ל"ב[2] שנה נדריו נדבקין: **ואע"ג** דהגיע לעונת נדרים [מדיר] ליה. דמופלא סמוך לאיש דרבנן דמן התורה הוא קטן וגרשות אביו הוא: **כיון** דנפק ליה מרשותיה. בעצמו מלי לידור בנזיר אם ירצה תו לא מיחייב וכ"ע מופלא סמוך לאיש מדרבנן: **אתיא** דאורייתא. מזירות דאביו ודמי יציאתו מרשות אביו דלא הוי אלא מדרבנן ואפילו סמוך לאיש כי בדקינן ליה דיודע להפלות: **ואיבעית אימא כ"ע** כדי לחנכו ומופלא סמוך לאיש דרבנן. וקשה היכי מלי סבר ב) לחנכו בנפרק שני דחולין (דף כמ.) משמע דיש שחיטה לעוף מן התורה וא"כ היכי אכיל מליקה וא"ל דלהך ליתא לימא דנייתי ולא יאכל כמו חטאת העוף שבא על הספק ג) [נפ' כל שעה] (פסחים דף כמ.):

לימא הני תנאי כי הני. דפליגי אם מדירו [עד][3] שתי שעורות או עד שיגיע [לעונת נדרים ולימא] לאו דוקא דבזה ליכא שום דמוי וה"ל ליכא ד) בפרק כל שעה (שם דף כמ.): **והביאו** לפני ר"ג לבדקו. פי' ר"ת בחותמו יוס[4] הביאו לפני רבן גמליאל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וקאמר ת"ק לידע אם הביא שתי שעורות אם לא הביא ויהי יתר מבן י"ג שנה ויוס אחד: **רבי** יוסי אומר. ובתוספתא[1] גרסינן ר' יוסי ב"ר יהודה: לידע אם הגיע לעונת נדרים. שהיה יתר מי"ב שנה ויוס אחד דנדריו נבדקין: **אמר** לו רבי אל תצטער. אל תטרח לבדקני שהריני מזיר ממה נפשך אם קטן אני אהא בשביל אבי אם גדול אני אהא בשביל עצמי והשתא ס"ד דה"ק אם קטן אני לגבי קבלת נדרים דהיינו לפני הגעתי לעונת נדרים ואם גדול אני לענין קבלת נדרים דהיינו כשהגיע לעונת נדרים ולכך קמייתי[5] הש"ס בשלמא לר' יוסי ב"ר יהודה דאמר דאף מי שהגיע לעונת נדרים לא מצי אביו יכול להדירו: אבל אם הגיע לעונת נדרים דקאמר אם קטן אני ואם גדול אני אהא בשביל עצמי דמשמע שאין אביו יכול להדירו:

ומאי

אמרת לא אם אמרת בזכר. לכך הוא נאכל: **שכן.** אין בו אלא איסור אחד דאורייתא שומן הוא מאי דאכל והשתא קמייתי חולין לעזרה: **תאמר בנקבה.** דאילמא רוח הפילה או דבר שלא נתחייבה עליה קרבן ונקא פגע בשני איסורין: **מאי שני** (ו). דקאמר דקא משוי לה למליקה ואית בה איסור גבלה וחולין בעזרה אלמא דסבירא ליה לר' יוסי דשחיטה העוף מן התורה וחולין בעזרה דאורייתא: **מתקיף לה רב אחא בר איקא דילמא.** מאי שני איסורין [ז] בתרין איסורין מדרבנן דאיסור מליקה ואיסור חולין בעזרה ליתא אלא מדרבנן: **עד שיביא שתי שעורות.** דהיינו (ד) עד בן [8] שלש עשרה שנה דמבן י"ב שנה ועד י"ג שנה אם אדם יודע לשם מי נדר ולשם מי הקדיש דבריו קיימין והכי תנן במסכת נדה בפרק יוצא דופן (דף מה.): **מאי לאו תנאי היא.** ורבי דאמר עד שיביא שתי שעורות קסבר דהלכה היא בנזיר שהאיש מדיר את בנו בנזיר ומשום הכי [9] מדיר ליה עד שיביא שתי שעורות ואע"ג [7] שהגיע לעונת נדריס: **ורבי יוסי בר' יהודה.** סבר דטעמא לא הוי אלא כדי לחנכו במצות והילכך כיון דהגיע לעונת נדריס ונפיק ליה מרשותיה תו לא מיחייב לחנכו במצות והיינו דקאמר עד שיגיע לעונת נדריס: **מופלא הסמוך לאיש.** קטן שיודע (ה) להפלות ולומר[6] בזמן שהוא סמוך לאיש [8] דהיינו בן י"ג לשם מי נדר לשם מי [7] קידש: **רבי סבר מופלא הסמוך לאיש מדרבנן הוא.** דבודקין את נדריו אם יודע למי נדר שמקיים את דבריו והילכך הלכה למשה מסיני היא בנזיר דהאב מדיר את בנו בנזיר אחי דאורייתא ודמי דרבנן: **ור' יוסי ברבי יהודה סבר מופלא הסמוך לאיש מדאורייתא.** נדרי מעלית הוו וכיון דמדאורייתא נפיק ליה מרשותיה תו לא חייבי עלויה נדרי דאב. אים הוי מבן י"ג שנה ולא בפחות אלא מינו בכל התורה שיהא קרוי אים בפחות מבן י"ג אבל בבן י"ג מינו שקראו הכתוב אים כדכתיב (בראשית לד) ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אים חרבו וגמירי שמעון ולוי בהיא שעתא בני י"ג שנה הוו והרוגה לאחוז יצא ויתאוננ[ד]: ה"ג **ואיבעית אימא דבולי עלמא לדי לחנכו במצות ומופלא הסמוך לאיש דרבנן ורבי.** דאמר עד שיביא שתי שעורות [7] דקסבר אחי חיוך כו': **רבי יוסי אומר לידע וכו' בשלמא לר' יוסי.** דאמר אים אינו מדיר את בנו אלא עד שיגיע לעונת נדריס: **היינו דקאמר אם קטן אני.** אלא הגעתי לעונת נדריס אהא נזיר בשביל אבא ואם גדול אני אהגעתי לעונת נדריס אהא בשביל עצמי: **אלא לרבי.** הא אע"ג דהוי גדול דהגיע לעונת נדריס ברשותיה דאבוה קאי להזירו (ו) מ) האמר עד שיביא שתי שעורות ביד האב להזיר את בנו: אלא

עין משפט נר מצוה

סז א מיי' פ"ב מהל' מזרחות הלכ"ו:

סח ב מיי' פי"ח מהל' נדרים הל"ד סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' לג:

הגהות התוספות

1. ל"ל דהא לאמלן דאית. 2. ל"ל דיי"ג. 3. ל"ל עד שיביא. 4. ל"ל בחותו יוס שהבינו אביו. 5. ל"ל ולכך מקשה.

פי' הרא"ש

אשם תלוי בהמה: **אם נקבה מביאה** עוף על הספק כמו על הודאי: **שכן אסור** א' ספק חולין בעזרה **ובנקבה איכא** ספק שני **איסורים** חולין בעזרה ומליקת נבילה: **דמיחזי כב' איסורי' דרבנן.** תימה דלבאורה משמע דדרש' גמור' היא דהיקשא קא דריש וכן ק"ל בכולי תלמודא דחטאת העוף באה על הספק אפי' למאן דאית ליה יש שחיטה לעוף מן התורה והיכי פריך מאיסור דרבנן. וצ"ל דדרשה גמורה היא דחטאת העוף באה על הספק והא דאינה [נאכל] היינו מדרבנן: **עד שיגיע** לעונת נדרים היינו מופלא סמוך לאיש כל שנת י"ג: **סבר הלכה הוי בנזיר.** דאע"ג דהגיע לעונת נדרים מדיר ואזיל עד דמייתי ב' שערות ויצא מרשותו: **וכיון דנפיק מרשותיה תו לא מחייב.** דכל מצוה שהוא מחויב בה אין אביו מחויב לחנכו בה: **קסבר מופלא סמוך לאיש דרבנן** וקרא דכי יפליא אסמכתא בעלמא: **ואתיא דאורייתא.** דהא במדיר את בנו דהלכה היא: **לימא הני תנאי בהני תנאי** ואע"ג דלית ליה דחויה קאמר לימא. וכה"ג איכא בפ' כל שעה בתחלתו לימא מתני' דלא כר' יהודה ומסיק הכי דאתייה כר' יהודה: **והביאו לפני** ר"ג לבודקו ביום שהדירו אביו והיה יותר מבן י"ג והביאו לבודקו אם הביא ב' שערות: **ר"י בר יהודה [אומר] לא כך** היה המעשה אלא בשנת י"ג הדירו והביאו לבודקו אם היה יודע לשם מי נדר: **אל תצטער לבודקני דממה נפשך אהיה נזיר או בשביל אבא או בשבילי והיינו ת"ק** כרבי ור' יוסי כר"א בר יהודה ובתוספתא גרסי' הכא ר"א בר יהודה. **בשלמא לר' יוסי בר יהודה** היינו דקאמר **אם קטן אני אהיה בשביל אבא.** כלומר אם קטן אני לענין נדרים שאיני יודע להפלות. **ואם גדול אני לענין נדרים** ריצאתי מרשות אבא: **אלא לרבי דאמר** וכו':

נוסחת הריב"ן

א) כתרין: ב) בן י"ב שנה: ג) מאי מדיר: ד) דהגיע: ה) דהוי: ו) הקדיש: ז) קא סבר: ח) דהא אמר רבי:

הגהות הב"ח

(א) גמ' בגלמא לר' יוסי דאמר עד שיגיע כל"ל ומיהו בר' יהודה נמתקן: (ב) שם אמי אהיה בשביל אבא ואם גדול אני אהיה בשביל עצמי אלא לרבי דאמר עד שיביא שתי: (ג) רש"י ד"ה מאי שני איסורין דקאמר לאו דקא משוי לה מליקה ואית בה: (ד) ד"ה עד שיביא שתי שעורות דהיינו בן י"ג שנים ויום אחד הס"ד ואמ"כ מ"ה עד שיגיע לעונת נדרים דהיינו עד בן שנים עשר שנה דמבן י"ב שנה ועד י"ג שנה אם הוא יודע לשם מי: (ה) ד"ה מופלא וכו' שיודע להפליא ולומר וכו' דהיינו בן י"ב לשם מי: (ו) ד"ה אלא לרבי וכו' לזהירו דהאמר רבי עד שיביא:

גליון הש"ם

גמ' לימא הני תנאי כתני תנאי. עי' לעיל דף ב ע"ב תד"ה בן (לימא) [ה"ג אמרי לין]:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תד"ה מתקיף וכו' ומבנן וכו' והכי מוכח כל הסוגיא כך לשון רש"י. ג"כ עי' מ"מ דמבן ולמ"ד בעלמא וכו' עד לנסוף הוא לשון רש"י זהו טוענת המוס' אבל לפנינו לא נמצא הכי ברש"י דמ"ש כאן בכריתות עשות המגיהים הוא דהתם כתב רש"י בענין אחר אבל בפסחים דף כמ נמצא קצת הכי בלשון רש"י ויעו"ש: ב) ד"ה ומי בעית אימא וכו' וקשה היכי מלי סבר רבי לאתכו ובפרק שני דחולין משמע דסבר וכו' כל"ל: ג) בא"ד בפרק כל שעה (דף כמ). מן בפרק עד כמ נמתק. וע"ב דבסמוך כל"ל והוא בעמוד ת'. מ"מ: ד) ד"ה לימא וכו' בפרק כל שעה (דף כמ). ע"ב ופרק יש שם ד"ה אם יעו"ש בתוס' ד"ה לימא והתוס' כאן לא ס"ל לתרץ מ"ש שם התוס' אלשון לימא ולא כהגה' שייגו דף לא דשם אמר ג"כ אם דלמא וחזו הדמוי' ובפיר אמר לימא ועי' לעיל דף ב ע"ב בתוס' ד"ה לימא. ח"מ:

מסורת הש"ס

ה) [נקמן סב. מה מו:], ו) [תוספתא נדה פ"ה], ז) [ולידור יעב"ן], ד) [עי' בתוי"ט אבות פ"ה מכ"ח ד"ה בן י"ג למלות], ח) ל"ל דיש, ט) [נדה פ"ס],

---

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אלא. אליבא דרבי (א) כגון דאמר להא להא בשביל אבא אהא בשביל עצמי: **אי אייתי ב' שערות מעיקרא.** כלומר הייתה דמתרלת מתני' כוותיה דרבי דלא מיתייב אלא בחדא נזירות אילו אייתי ב' שערות מקמי (ב)הזירו אבוה: **קאים בנזירות דידיה.** שהבאתי שתי שערות שאיני נתפס בשל אבא אהא בשביל עצמי ואי אייתי שתי שערות לבסוף דהדירו אביו (ג)קאי בנזירות דאבוה ולא חייל עליה נזירות דידיה כלל דהא לא קביל עליה נזירות אלא אם אינו נתפס בשביל אביו וכיון דעדיין לא הביא ב' שערות חל עליה נזירות דאבוה ולא חייל עליה נזירות דידיה כלל: **ואי אייתי** (ג)**באמצע.** (ד) לא ידעינן אי בההיא שעתא דהדירו אביו אייתי ב' שערות אי לא מי ימא והא כיון דאמר להא בשביל אבא אהא בשביל עצמי אם (ד)אינו נתפס בשביל (ה)אביו ואפסר דקאים בשתים(ו) עשרה והגיע לעונת נדרים ועדיין לא הביא ב' שערות וחל עליו נזירות שלו ונזירות של אביו כילד אתה פוטרו בנזירות אחת והא מיתייב למיקם בנזירות של שלו ועל של אביו: **ה"ג הניחא לרבי יוסי ברבי יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים אלא לרבי דאמר עד שיביא ב' שערות מאי איכא למימר אמרי לרבי ליכא תקנתא עד דיתיב דידיה ויתיב דאבוהי.** כלומר לר' יוסי דאמר דאין האב מדירו אלא עד שמגיע לעונת נדרים ניחא דלא חייל עליה אלא נזירות אחת אלא לרבי דאמר עד שיביא ב' שערות כיון דאמר להא בשביל אבא אהא בשביל עצמי ושייכם יכולין להזיר אמאי לא מיתייב בשתי נזירות אמרי לרבי לית ליה תקנתא עד דעביד דידיה ודאבוה: (ז)[ולשנא אחרינא] **אלא לרבי דאמר כו' הא כרשותיה דאבוה קאים.** כל זמן שלא הביא שתי שערות וב' נזירות קביל עילויה דאפילו רבי מודה לגבי שהגיע לעונת נדרים מצי מזיר עצמו ואפי' לא הביא שתי שערות (ג) (ז)והדירו אבוה הוא דפליגי: ומאי **אלא דאמר.** בגשון זה אהא בשביל אבא כו' כלומר אי אבא מצי (ה) להדירני אהא מזיר בנדר אבא ואם לאו אהא מזיר בשביל עצמי וכיון דאביו יכול להדירו חד נזירות קביל (ח) לאודיה: **אי אייתי ב' שערות מעיקרא.** קודם (ט) שהדירו אביו אם נזירות דידיה ולא בנזירות דאבוה דהא יש לאביו רשות בו וכיון דמצי אביו להדירו לא קביל עליה נזירות דידיה: **ואי דאייתי במצעי.** (ט)אחר שהדירו אביו קודם שבא לב"ד ולא ידעינן אי הני ב' שערות הוו ביה כשהדירו אביו אי לא הוו ביה עד השתא (י)הא השתא על (יא)כרחיך ימנה ב' נזירות מספיקא דדילמא לא הוו ביה אתי שערות מעיקרא עד השתא ונמצא נדור בשביל אביו וכשבא לפני ב"ד ואמר אהא בשביל עצמי (יב)ויהא מזיר נמי בשביל עצמו דהא הביא ב' שערות במצעי (יג)ואי מייתי במצעי מאי דולדי השתא אייתי ב' שערות ונמצא בנדר אביו נדר (יד) וכשבא לב"ד ואמר נמי אהא בשביל עצמי הוי מזיר בנדר דידיה וימנה ב' נזירות: **מתני' ה"ג במתניתין** האיש מגלח על נזירות אביו כו' כילד מי שהיה אביו מזיר והפריש מעות (טו) על נזירותו ומת ואמר הריני עד ע"מ שאגלח על מעות אבא אמר רבי יוסי הרי אלו יפלו לנדבה (יז)ואינו מגלח על נזירות אביו מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרישו מעות אביו ואם לאו (יח) בחיי[8] אביו אינו מגלח: **מאי טעמא.** אין האשה מגלחת על מעות אביה: **פשיטא.** בלא הלכה ידעינן דאין מגלחת ולמאי הלכך מילתא דר' יוחנן ולא"כ[9] הא דקאמר הש"ס מ"ט מאי קושיא דהכא פשוט לן דבן בת ולא"ל דר' יוחנן גופיה אמרה כי הך דבפ' אלו מציאות (ב"מ דף כא.). וכמה אמר ר' ילחק קב בארבע אמות: **אמר** ר' יוחנן אמר ר' שמעון בן לקיש אמר ר' חנינא אמר ר' אבא בר כהנא אמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן אמר ר' אלעזר

אם תימצי לומר פליגי. רבנן עליה דר' יוסי מדקתני במתני' ר' יוסי אומר משמע דפליגי רבנן עליה ואם תימצי לומר פליגי רבנן אמרישא דקאמר ר' יוסי אם נדר בחיי אביו אינו מגלח ואמרי רבנן דמגלח בכל ענין [או] אסיפא דקאמר נדר לאחר מיתה מגלח על [נזירות] אביו ואמרי רבנן אינו מגלח: **תא** שמע. דאמרישא פליגי דתניא כילד אומרו האיש מגלח על מעות אביו מי שהיה אביו נזיר והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא [ב] אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר"ש ור' מאיר ור' יהודה אומרים זהו שמגלח על מעות אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור' מאיר ורבי יהודה אמרו [ג] זה הוא שמגלח על מעות אביו בעי רבא יש לו שני בנים נזירים מהו הילכתא גמירין לה כל דקדים [ד] גלח גלח או דילמא [ה] ירושה גמירין לה ופלגא הוי בעי רבא בכור ופשוט מאי הילכתא גמירין לה והילכך לא בעי גלוחי לפום מאי דשקיל או דילמא ירושה היא וכי היכי דשקיל פי שנים הכי מגלח ואם תימצי לומר ירושה היא [ו] לפום דשקיל מגלח ובחולין הוא דאית ליה פי שנים אבל בהקדש לא או דילמא כיון דקני ליה לגלוח לא שנא אביו נזיר עולם והוא נזיר סתם אביו נזיר סתם והוא נזיר עולם מאי כי גמירין הילכתא בסתם נזירות או דילמא [ה] לא שנא ואם תימצי לומר הכא אידי ואידי נזירות טהרה בעי רב אשי אביו נזיר טמא והוא נזיר טהור אביו נזיר טהור ותיקו:

הדרן עלך מי שאמר

בית [ג] שמאי אומרים הקדש טעות הקדש וב"ה

קא משמע לן הלכה איבעיא להו פליגי רבנן עליה דר' יוסי או לא פליגי ואם תימצי לומר פליגי ארישא או אסיפא ת"ש [ז] **[א] כיצד אמרו [ב] האיש מגלח על נזירות אביו מי שהיה אביו נזיר והפריש אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר על מנת שאגלח על מעות אבא זהו שמגלח על מעות אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור' מאיר ור' יהודה אומרים זהו שמגלח על מעות אביו בעי רבא יש לו שני בנים נזירים מהו הילכתא גמירין לה כל דקדים [ד] גלח גלח או דילמא [ה] ירושה גמירין לה ופלגא הוי בעי רבא בכור ופשוט מאי הילכתא גמירין לה והילכך לא בעי גלוחי לפום מאי דשקיל או דילמא ירושה היא וכי היכי דשקיל פי שנים הכי מגלח ואם תימצי לומר ירושה היא [ו] לפום דשקיל מגלח ובחולין הוא דאית ליה פי שנים אבל בהקדש לא או דילמא כיון דקני ליה לגלוח לא שנא אביו נזיר עולם והוא נזיר סתם אביו נזיר סתם והוא נזיר עולם מאי כי גמירין הילכתא בסתם נזירות או דילמא [ה] לא שנא ואם תימצי לומר הכא אידי ואידי נזירות טהרה בעי רב אשי אביו נזיר טמא והוא נזיר טהור אביו נזיר טהור ותיקו:**

הדרן עלך מי שאמר

בית [ג] שמאי אומרים הקדש טעות הוב"ה

בנזירות אביהן וכי היכי דשקיל האי בכור פי שנים בכל הנכסים הכי [ח] בהאי נמי מגלח פי שנים: [ז] **ובחולין הוא דאית ליה.** לגבור פי שנים: **אבל בהקדש.** לאחר שנקרב הקרבן ומנבקשין לאוכלו לא שקיל פי שנים [ט] אלא חולקין ביניהם בשוה: **או דילמא.** כי היכי דקני ליה פי שנים לגלח בהן הכי נמי לענין חלוקה לאחר שהקריבו קרבנותיהן אע"ג דמוקדשין הן שקיל בהו פי שנים: **כי גמירי הילכתא בסתם נזירות.** היכא דתלוייהו קיימי בסתם נזירות אבל היכא דאד מנהון נזיר עולם לא או דילמא לא שנא: **ואם"ל הכא.** כיון דנזירות דאבא ונזירות דברא נזירות דטהרה הוא מגלח הכן על נזירות האב: **בעי רב אשי היכא דאביו נזיר טמא והוא נזיר טהור.** מהו להוסיף על מעות לפורין שהפרישם אביו להביא בהן [י] קרבנות וכן אם אביו טהור והוא טמא מהו להביא לפורים בהותן מעות שהפרישם אביו לנזירות טהרתו [כ] תיקו:

הדרן עלך מי שאמר

בית שמאי אומרים הקדש טעות [ד] **: כילד אמר שור שחור שילא מביתי ראשון.** בשחרית יהא הקדש וילא לבן הרי זה הקדש וכן כשיעלה דינר של כסף או חבית של שמן כולן הקדש הוחיל וילאו בראשונה ואף על גב שלא נתקיימו דבריו שהוא שור שילא שמור [כ] ויעלה דינר של זהב וחבית של יין תחילה: **וביתו**

אם תימצי לומר פליגי. רבנן עליה דר' יוסי מדקתני במתני' ר' יוסי אומר משמע דפליגי רבנן עליה ואם תימצי לומר פליגי רבנן דמגלח בכל ענין [או] אסיפא דקאמר נדר לאחר מיתה מגלח על [נזירות] אביו ואמרי רבנן אינו מגלח: **תא** שמע. דאמרישא פליגי דתניא כילד אומרו האיש מגלח על מעות אביו מי שהיה אביו נזיר והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא [ב] אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרישם אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור' מאיר ורבי יהודה אמרו [ג] זה הוא שמגלח על מעות אביו בעי רבא יש לו שני בנים נזירים מהו הילכתא גמירין לה כל דקדים [ד] גלח גלח או דילמא [ה] ירושה גמירין לה ופלגא הוי בעי רבא בכור ופשוט מאי הילכתא גמירין לה והילכך לא בעי גלוחי לפום מאי דשקיל או דילמא ירושה היא וכי היכי דשקיל פי שנים הכי מגלח ואם תימצי לומר ירושה היא [ו] לפום דשקיל מגלח ובחולין הוא דאית ליה פי שנים אבל בהקדש לא או דילמא כיון דקני ליה לגלוח לא שנא אביו נזיר עולם והוא נזיר סתם אביו נזיר סתם והוא נזיר עולם מאי כי גמירין הילכתא בסתם נזירות או דילמא [ה] לא שנא ואם תימצי לומר הכא אידי ואידי נזירות טהרה בעי רב אשי אביו נזיר טמא והוא נזיר טהור אביו נזיר טהור ותיקו:

הדרן עלך מי שאמר

בית שמאי אומרים הקדש טעות הוי הקדש. כדמפרש ומזיל ומשום דנמר הכי אייני בנזירות בטעות נקט הני פלוגתייהו במכילתין וכן משום פלוגתא דבית שמאי ובית הלל דבסמוך גבי מי שנדר ונשאל לחכמים כו' אמרו להם בית הלל לבית שמאי לי אתם מודים בזה שהוא הקדש טעות ותלה ותרעה בעדר כלומר אם כן [הילך] [ז] אומרים בהקדש טעות דפליגי ענן:

כילד

ע א ב ג ד מיי' פ"ח מהל' מירות הלכ"ו:
עא ה מיי' שם הלכ"ז:
עב ו מיי' שם הלכ"ז:

מוסף רש"י

הקדש טעות הקדש. האמור כשילא ודיל זהב כשיעלה וחבית של יין לכשתעלה הוו הקדש, אע"פ שלא יפלו לאשתה כמו שאמר הוו הקדש (ראנ"ה בשמו).

פי' הרא"ש

דבת אינה יורשת והבנים יורשים היאך תגלח על נזירות אביה: **מהו דתימא** ירושה גמירי לה דכל מי שהוא יורש מגלח: **איבעיא** להו **פליגי** רבנן עליה דר' יוסי **ואת"ל פליגי ארישא דאפי' הוא ואביו נזירים** יגלח **על מעות אביו.** או אסיפא דאפי' נדר אחר מיתת אביו אינו מגלח דלית להו הלכה: **ת"ש דארישא פליגי.** ה"ג דתניא כיצד אמרו האיש מגלח על נזי' אביו מי שהיה אביו נזיר והפרישם אביו מעות על נזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור"מ ור' יהודה אמרו זהו שמגלח על נזי' אביו. **בעי רבא יש לו ב' בנים.** לר' יוסי שנדרו אחר מיתת אביהם ולרבנן אף בחיי אביהם הלכה גמירה לה כל דקדים מגלח מי שקדם לידור נזי' בתחילה או דילמא ירושה וגמירי ופליגי: **בעי רבא** גר' ולעיל גרס רבה דאי חד אמורא הוא לא הול"ל פעם שנית: **בכור ופשוט** מהו. נ"ל דאת"ל קאמר דאפי' אם ירושה גמירי ופליגי ה"מ (בכור) [פשוט] ופשוט אבל בכור ופשוט לא קרי ביה בכל אשר ימצא לו או דילמא כל דין ירושה אית ליה: **ואת"ל לפום מאי דשקיל מגלח בחולין הוא דאית ליה פי שנים** כגון שאמר אביו אלו מעות לנזירותי ולא אמר לקרבנות נזירותי אבל בהקדש לא אם אמר לקרבנות נזירותי: **וה"ה** דמצי למבעי גם בפשוט אי גמירי הלכה במעות דהקדש. ופי' זר הוא. ויר' לפרי' דסיומא דמילתא היא ואת"ל ירושה היא ולפום מאי דשקיל מגלח בב' פשוטי' כל חד מגלח לפום מאי דשקיל ולא אמרי' כל דקדים מגלח: אתרי הכי בכור ופשוט לא מגלח לפום מאי דשקיל בשאר נכסים דבחולין הוא דשקיל פי שנים דקרינן ביה בכל אשר ימצא לו או דילמא לא שנא: **אביו נזיר עולם** וכו' כי גמירי הלכתא בסתם נזיר פי' כששניהם בסתם נזי' וה"ה דמצי למבעי אם שניהם נזיר עולם אלא שקצר התלמוד

נוסחת הריב"ן

[ח] דהכא אמרי: [כ] דלא שני להו לרבנן: [ג] שאמר: [ד] אחר: [ס] יגיע תליו: [ו] שני בנים: [ז] בחולין: [ח] פי שנים בו אלא: [ט] קרבנותיו: [י] טהרתו לא ידעינן תיקו: [כ] שהור לאשון:

הגהות הב"ח

(**א**) גב' כל דקדים מגלח אי' דילמא כל"ל ותיבת גלח אחר: (**ב**) דש"י ד"ה אי' אסיפא וכו' איפכא דלמאי דשמע לה כל"ל: (**ג**) ד"ה ה"ג ת"ש כילד וכו' והכי משמע זהו שאמרו בשנדר אחר מיתת אביו ואמר הריני נזיר על מנת שאגלח על מעות אבא מגלח על מזירות אביו אבל מי: (**ד**) ד"ה בעי רבא וכו' ופשוט ובאו לגלח: (**ה**) ד"ה הילכתא וכו' בכל הנכסים הכי נמי בהאי מגלח: (**ו**) ד"ה ב"ש כו' הקדש טעות הקדש כילד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה ופלגא הוי כלומר כל"ל: **ב**) תד"ה ת"ש וכו' שאגלח על מעות אבי מגלח על מעות אביו אבל כל"ל מ"מ: **ג**) ד"ה בעי רבא וכו' אי דילמא ירושה גמירי מי הוכי דנעוטל. תיבות הוכי דנעוטל במתק. וע"ב מגלח יטול פי שנים ממעות כל"ל: **ד**) **בא"ד** שהפרישם אביו לקרבנות מזירותו כן מגלח. תיבות כן מגלח במתק:

הגהות התוספות

1. תיבת ה"ע במתק. 2. ל"ל בשאר. 3. ל"ל מי הוכי דנעוטל פי שנים בשאר נכסים יטול מעמעות כו'. 4. ל"ל ואת"ל ירושה גמירי ולפום דשקיל מגלח בחולין הוא כו'. 5. ל"ל שמיסם. 6. ל"ל ל"ב אודו במזירות. 7. ל"ל ל"ב אודו לן בהקדש טעות דפליגיתו ענן.

פי' הרא"ש (המשך)

ואת"ל קאמר: **אביו נזיר טמא** נטמא והפריש מעות לצפורים ואשם ומת מהו שיוסיף הבן על אותן מעות להביא קרבני נזי' טהרה או להפך מאי. **סליק פרקא ב"ש אומרים הקדש טעות הקדש.** כדמפרש ואזיל כיצד אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש. **ב"ש אומרים** הקדש פי' אף אם יצא לבן ראשון הוא קדוש. **דינר זהב** וכו' **חבית** של יין וכו' ובגמ' מפרש הני ג' בבי למה לי

ט) ל"ל ויש לפרש דסיומא דמילתא היא וכו' ולפום מאי דשקיל מגלח ה"מ ב"ב פשוטים וכל דקדים מגלח אבל בכור ופשוט וכו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

וכיון דלא אומרים. דומיא ולא נתקיימו דבריו אין הקדשו קדוש: [6]**ליגמא אחריגא יצא לבן בש"א.** אומר שחור שיצא תחלה אחר הלבן הראשון הוי הקדש וכן דינר וכן חבית של יין: **גמ' הכא נמי גבי הקדש לבי מיגליא מילתא.** דיגא שחור תחלה להוי קדוש ולא השתא כי נפק לבן בריגא דהא לא איגליא מילתא (ג) [3]כדקאמר: **לכך נאמר ראשון.** דהכי קאמר שחור ראשון שיצא יהא הקדש דמשמע דאית ליה שוריס שחורין הרבה ועלייהו סמכא דעתיה דהכי אמר שור שחור לכשיצא ראשון משאר שוריס שחורין יהא הקדש וכשיצא [3]שחור אחר הלבן הרי יצא ראשון לשאר שוריס שחורין ואיגלאי מילתא דעליה קאמר ולא הלבן: **והא שור שחור קאמר.** דמשמע דשחור שיצא תחילה קודש הלבן דמי לא עסקינן דלית ליה אלא חד שחור [7]ומש"ה קאמר דאם יצא תחלה יהא הקדש אבל אם הקדימו לבן לא יהא שחור הקדש: **לא צריכא דאיכא ליה תרי ותלת.** שחורין ואיזה שיצא תחלה יהא הקדש (ד) [8]ומש"ה לא חייש כלום יציאתו של לבן: **וכ"ה אומרים א"כ.** כדקתמרת דלא חייש אגא איזה מן השחורים שיצא תחלה ליתני שור שחור שיצא בראשון תחלה לשחורין אלא כיון דתני שיצא ראשון משמע דבעי דליפוק שחור ראשון לכולהו ואפי' בריש לבן וכיון דנפיק לבן תחלה לא כלום הוי: **א"ל אין ודאי הקדש בכוונה הוא.** דודאי [1]להקדש שחור איכוין. (ה) ולהכי קרי ליה הקדש טעות משום דלטעייה לדיבוריה קמא דהכי הוה ליה למימר שחור שיצא מביתי ראשון דהוה משמע שיצא תחלה לשאר שוריס אבל כיון דאמר שור שחור משמע דלא סמכא דעתיה אשחור דלבן נמי בכלל שור הוא להכי קרי ליה הקדש טעות שהטעה דיבורו שאמר שור: [1]ל"א למאי דפריסית במתני' דבש"א דלבן הוי הקדש **יפיון ליה תחלה הקדש.** [2]כלומרתיא איגש מידי בקדושה מסוף הקדש דהייגו תמורה שהיא באה מכח הקדש אחר מה תמורה אפי' בטעות כדאמרינן במסכת תמורה בפרק יש בקרבנות (ד' יח.) והיה הוא ותמורתו יהיה קודש [ויקרא כז] יהיה לרבות שוגג כמזיד שאם סבור לומר זו תמורת עולה ואמר זו תמורת שלמים או תמורת שלמים ואמר זו תמורת עולה הרי זו תמורה אף הקדש אפי' בטעות שאם סבור להקדיש לבן או לבן והקדיש לבן או לבן והלוה מוקדשים וב"ה אומרים הני מילי תמורה משום דאתיא מכח הקדש אבל אחותי מידי בהקדש דמעיקרא הוי חולין בטעות לא מתחיין ליה בהקדש. ולב"ש אמאי הוי שור לבן ליה עכשיו הקדש [2][מדאמר] שור שחור שיצא ראשון ליהוי הקדש לכשיצא ראשון לשאר שוריס שחורים שיצאו אחריו מן הרפת מידי דהוה אתמורה [3]אילו לגבי תמורה [3]אמר הרי זה תחת זה תמורה לחי היום מי הוי תמורה מההיא שעתא דקאי לא הוה אלא תמורה [4]דמטי הכא נמי לא איגליא מילתא עד דנפיק שחור מקמי הנך שחורים דקיימי ברפת [5] ולא ליהוי קדוש לבן כלל: **אמר רב פפא לך נאמר ראשון.** דכל מאן דיגא ראשון בין שחור בין לבן ליהוי קדוש: ה"ג **והא שור שחור קאמר דמי לא עסקינן דאיכא** (ו) [3]**ביה תרין או תלת לא צריכא דלית ליה אלא חדא.** והא שור שחור קאמר ומדקאמר שור שחור ש"מ דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור והאי דקאמר ראשון משום דהוו ליה תרי תלתא שחורין וקאמר דהוה שחור דנפק קמא מגייהו ליהוי קדוש ולא אחר: **לא צריכא דלית ליה שחור אלא חד.** והלכך האי דאמר ראשון משום דניחא ליה דכל מאן דנפיק בריגא או שחור או לבן ליהוי קדוש. וב"ה סברי א"כ דניחא ליה דקדיש נמי לבן ליימא שיצא בראשון אלא מדאמר ראשון ש"מ דאי נפיק [שחור] ראשון ניחא ליה לקדושי אבל בלבן לא ניחא ליה והוה ליה טעות הקדש וכל טעות בהקדש אינו הקדש: **א"ל רב אחא מברישא נרא אשי הא הקדש בטעות הוא הקדש בכוונה הוא.** דכיון דאמרת דלכך אמר ראשון דלעטייה להקדש כל מי שיצא ראשון תחלה בין לבן בין שחור הוה [2] הקדש בכוונה ואמאי קרי ליה הקדש בטעות: [3]**הכי נמי דהקדש בכוונה הוא.** אלא דהכי קרי ליה הקדש טעות משום דאמר שחור דיצא בריגא דלטעייה [3]להוה דיבורא קמא דמיחזי כמאן דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור: **וסברי ב"ש הקדש בטעות לא הוי הקדש.** דמדקא מוקמת לה בכגון דאית ליה כוונה אלמא דאית להו לב"ש דהקדש טעות לא הוי הקדש והא תנן בהאי פירקא לקמן מי שנדר בנזיר ונשאל לחכמים לפי (ו) שנדר [5] והמירו לו אם היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר עם שאר בהמות חולין לפי שאין בה [2] קדושה כלל: **אמרו להם ב"ה לב"ש.** עכשיו חזרתם להורות כדברינו דהקדש טעות אינו הקדש כגון זו שבשעה שהפרישה היה סבור שהוא נזיר וטעה ואתם אומרים שאינו הקדש ותצא ותרעה בעדר. ומדקאמרי להו ב"ה הכי ש"מ דשמיע להו מייגייהו דב"ש דאינהו אמרי דהקדש טעות הוי הקדש: **לא לעולם ב"ש סברי דהקדש טעות אינו הקדש וכלא ב"ה הוא דטעו.** דאינהו סברי [2] דאמרי גבי שור שחור דהוי הקדש משום דהקדש טעות הוי הקדש וקאמרי להו ב"ש לאו להכי [3]אמרי דהוי הקדש דלדילן ס"ל דהקדש בטעות לא הוי הקדש אלא הכא בכוונה (ו) דאטעייה [3] לדבוריה קמא כדלעיל: ואמר

ביצד אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש ויצא לבן בש"א הקדש. אית דמפרשי בגמרא מילתא[1] דב"ש דקאמרי הקדש אלבן קאי משמע הקדש טעות הוי הקדש[2] דיש לומר דדעתו הוי להקדיש [מה] שיצא מביתו ראשון ומה שאמר שחור לפי שטעה והיה סבור שהשחור יצא ראשון הלכך טעותו לא ימנע את ההקדש מלחול על הלבן אם שיצא מביתו ראשון ואפילו על הלבן חל ההקדש ואית דמפרשי דשור שחור שיצא אחר הלבן קדוש ואע"ג דלא נפק ראשון מן הבית ומיירי שיצא ראשון מן הבית לשאר שוריס שחוריס וגגמרא אפרש וכן דינר וחבית יש לפרשו בשני פנים וכי היכי דמפרשי ריגא יש לפרש הנך בבי ה"ג וגגמרא [1]מפרש למה לן הנך בבי דינר וזהב וחבית של [2] שמן. [3]התוספות הסייגים כאן עומדים בדף ל"ג ע"א מד"ה מאי טעמא]: [4]**מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם** א] **מונה משעה שנדר.** פירוש מי שנדר בנזיר ועבר ושתה יין בנזירותו ונשאל לחכמים להתיר לו נדרו אפילו לב"ש דאמרי אין שאלה בהקדש אין[3] שאלה בנזירות כדאמר בפרק הריני נזיר מן הגרוגרות (לעיל ט.) אפילו הכי לב"ש צריך שיקבל הנזירות בלשון טוב וחשוב שראוי לקבל בו נזירות אבל יש לשונות הרבה או כיוויין דלא הוי קבלה ואפילו ב"ש מודים שאם קבל בלשון גרוע דלא הוי נדר והשתא נשאל לחכם אם הלשון שקבל עליו הוי לשון נזירות או [לשון] קבלה[4] או לא ואסרו חכמים לומר שלשון קבלה[5] והוא עבר תחלה על נזירתו ששתה יין: מונה משעה שנדר. וכל הימים שעבר בהם עוין לו לימי נזירותו ולא קנסין ליה לחזור ולמנות כימים שמנה בעוד שהיה עובר על נזירותו וע"כ מיירי בשעבר דאל"כ פשיטא הוא דמונה משעה שנדר ב] פשיטא דמתני' משמע דקתני[5] מונה [משעה] שנדר על הימים שעבר בהן עלו[6] לימי נזירותו ומשום סיפא דקתני והתירו תני ריגא ואסרו אע"פ שהם לא אסרו כלום אלא שאמרו לו שבלשון טוב קיבל עליו נזירות[5]: נשאל

א מיי' פ"ז מהלכות ערכין הלכה ח ופ"ט מהל' נזירות הלכה מ: **ב** מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה כ:

פי' הרא"ש

ממוקם הקדש תמורה קרי סוף הקדש לפי שקדושתה בא מכח אחרת **מה תמורה אפ"** בטעות כדאמרי' בתמורה פ' יש בקרבנות יהיה לרבות שוגג כמזיד ומפרש ר' יוחנן התם כסבור לומר שור שחור ואמר לבן כסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים וה"ק נמי כסבור לומר שור שחור יהיה (הקדש) [תמורה] ואמר לבן קדוש וכן במתניתין נמי אי אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון [יהיה הקדש] ויצא לבן קדוש: **ולב"ש מה אילו אמר ה"ז תמורת זו לחצי היום מי הוה תמורה מההיא שעתא.** אם אמר ה"ז תמורה כשיגיע חצי היום מלתא דפשיטא דאינה תמורה עד שיגיע הזמן שקבע ואז על פי דבורו למפרע חלה עליה קדושה מחצות ואילך ה"נ (מי) [לכן] **איגלאי מילתא** למפרע שיתקיימו דבריו שאמר שור שחור שיצא מביתי ראשון תחול קדושה עליו וכ"ז שלא נתקיימו דבריו אין כאן קדושה כלל. ולא דמי לתמורת טעות דהתם אני מקיים דבריו מה שהוציא בפיו ואע"ג דאין פיו ולבו שוין בזרת הכתוב הוא דהויא תמורה אבל לשונות מה שהוציא בפיו כי האי לא אשכחן דקדוש בתמורה. **אבר** ר"פ **לך נאמר ראשון לכשיצא ראשון** כלומר ודאי מתמורה לא מצי ב"ש למילף לשונות מה שהוציא בפיו אלא טעמא דב"ש משום דמתרצי לדבוריה הכי שור שחור שיצא מביתי ראשון לשחורים קדוש והול"ל אלא אמר ר"פ אלא משום דלא הוזכר אמורא בתירוץ ראשון (הוא) לא קאמר אלא: **לא צריכא דאית ליה תרין ותלת:** ה"ג **וב"ה א"כ שיצא ראשון מבעי** ליה אבל מדקאמר מביתי שמעינן אם שור שחור יצא מן הבית תחילה. הא שור שחור קאמר ומי לא עסקי' דלית ליה אלא האי וכיון שאין בביתו אלא שור שחור א' לא מצית לפ' למילתיה ראשון לשחורים: **האי** הקדש **בכוונה הוא ואמאי** קרי ליה הקדש **בטעות משום דאטעייה לדיבוריה** שדיבורו אינו משמע כל כך להדיא כמו שב"ש מפרשים אותו ולהכי קרו ליה הקדש בטעות כלו' הקדש שדומה קצת לטעות אנו מפרשים דבריו דלא הוי טעות וקדוש. **מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם** ותיתרו. לב"ש דאית להו דאין שאלה בנזיר לעולם גבי הריני נזיר מן הגרוגרות וכן בפרקין דהיו מהלכין **בדרך וא' בא בנגדן** סברי ב"ש דאפי' בטעות הוי נזיר א"כ לא שייך ביה הנהה לדידהו מיירי שנדר ואינו יודע אם הוא לשון

נוסחת הריב"ן

[6] בכ"א כתוב כאן גליגין ל"ל כו': [3] דקתמר ומ"ט דב"ש: [1] הסמוך: [2] המהחוא קאמר: [3] ומהכל [ל"ע]: [1] לקדיש: [2] מאי אמר לא פ"ד כו' דממפרש בסוף הס"ד ואמ"כ מה"ד ולפיגן ליה והשתא ניחא ונראה דעד כאן נמצאו הגליגין דלעיל במשנה: [3] כל מתיש: [1] מנ) משום דאמר שור שחור שיצא ראשון לחוי ליה הכוא שור שחור הקדש לכשיצא ראשון לשאר כו': [1] דאיגלי: [2] דאיגלי: [3] דאיגלי: [4] דאיגלי: [5] דאיגלי: [6] דאיגלי: [7] דאיגלי: [8] דאיגלי: [9] דאיגלי: [10] דאיגלי: [11] דאיגלי: [12] דאיגלי: [13] דאיגלי: [14] דאיגלי: [15] דאיגלי: [16] דאיגלי: [17] דאיגלי: [18] דאיגלי: [19] דאיגלי: [20] דאיגלי: